

Чабаненко Тетяна Валеріївна,
здобувач кафедри кримінології та
кримінально-виконавчого права,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, Україна, м. Харків
e-mail: taniazakon@ukr.net
ORCID 0000-0001-5971-3273

doi: 10.21564/2414–990x.135.79423

УДК 343.8

ВЗАЄМОДІЯ КРИМІНАЛЬНО–ВИКОНАВЧОЇ ІНСПЕКЦІЇ З ПОЛІЦІЄЮ ЩОДО ОТРИМАННЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ПРИТЯГНЕННЯ ЗАСУДЖЕНОГО ДО АДМІНІСТРАТИВНОЇ ТА КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Розглядаються шляхи удосконалення організації взаємодії кримінально-виконавчої інспекції з органами поліції з приводу надання на засудженого, звільненого від відбування покарання з випробуванням, інформації про притягнення до адміністративної та кримінальної відповідальності протягом строку випробування. Пропонується внести зміни до існуючого порядку формування бази даних органів поліції та порядку отримання кримінально-виконавчою інспекцією інформації про притягнення до кримінальної та адміністративної відповідальності засудженого шляхом відображення в існуючій базі даних органів поліції інформації про постановку, перебування, зняття з обліку інспекції засудженої особи та інформування правоохоронними органами про затримання, складання адміністративного протоколу, внесення відомостей до Єдиного реєстру досудового розслідування стосовно засудженої особи, яка перебуває на обліку у відповідній кримінально-виконавчій інспекції.

Ключові слова: кримінально-виконавча інспекція; контроль; особа, звільнена від відбування покарання з випробуванням; взаємодія; органи поліції; автоматизована інформаційна система; інформація.

Чабаненко Т. В., соискатель кафедры криминологии и уголовно-исполнительного права, Национальный юридический университет имени Ярослава Мудрого, Украина, г. Харьков.
e-mail: taniazakon@ukr.net ; ORCID 0000-0001-5971-3273

Взаимодействие уголовно-исполнительной инспекции с полицией по получению информации о привлечении осужденного к административной и уголовной ответственности

Рассматриваются пути совершенствования организации взаимодействия уголовно-исполнительной инспекции с органами полиции по поводу получения на осужденного, освобожденного

от отбывания наказания с испытанием, информации о привлечении к административной и уголовной ответственности в течение испытательного срока. Предлагается внести изменения в существующий порядок формирования базы данных органов полиции и порядок получения уголовно-исполнительной инспекцией информации о привлечении к уголовной и административной ответственности осужденного путем отражения в существующей базе данных органов полиции информации о постановке, пребывания, снятие с учета инспекции осужденно и информирования правоохранительными органами о задержании, составлении административного протокола, внесении сведений в Единый реестр досудебного расследования в отношении осужденного, состоящего на учете в соответствующей уголовно-исполнительной инспекции.

Ключевые слова: уголовно-исполнительная инспекция; контроль; лицо, освобожденное от отбывания наказания с испытанием; взаимодействие; органы полиции; автоматизированная информационная система; информация.

Вступ. Кримінально-виконавча інспекція відповідно до ч. 1 ст. 163 КВК України [1] здійснює контроль за поведінкою осіб, звільнених від відбування покарання з випробуванням, за місцем їхнього проживання протягом іспитового строку. З метою здійснення цього контролю кримінально-виконавча інспекція відповідно до п.п. 4.12, 4.13 розділу 4 Інструкції про порядок виконання покарань, не пов'язаних з позбавленням волі, та здійснення контролю щодо осіб, засуджених до таких покарань, від 19.12.2003 р. № 270/1560 (далі – Інструкція) [2] направляє запити до органів поліції з метою встановлення випадків притягнення засудженої особи до адміністративної і кримінальної відповідальності. Дане положення виступає правовою підставою взаємодії кримінально-виконавчої інспекції з відділами (секторами) інформаційно-аналітичного забезпечення Національної поліції, які розміщені й функціонують безпосередньо в територіальних відділах поліції, та відділами інформаційно-аналітичного забезпечення головних управлінь Національної поліції в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, що розташовані в спеціально виділених службових приміщеннях управлінь. Приводом для взаємодії кримінально-виконавчої інспекції з органами поліції слугує те, що кримінально-виконавча інспекція не володіє правом доступу до банків (бази) даних поліції. Відповідно до ст. 25 Закону України «Про національну поліцію» поліція для виконання покладених на неї повноважень формує бази (банки) даних, що входять до єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ України, користується базами (банками) даних Міністерства внутрішніх справ України та інших органів державної влади та здійснює інформаційну взаємодію з іншими органами державної влади України, органами правопорядку іноземних держав та міжнародними організаціями [3].

Огляд літератури та постановка проблеми. Вивченням інституту звільнення від відбування покарання з випробуванням та здійсненням контролю за поведінкою цієї категорії засуджених займалися такі науковці, як: І. Г. Богатирьов, О. І. Богатирьова, І. І. Журова, О. М. Звенигородський, А. В. Іванов, А. О. Клевцов, О. О. Книженко, В. А. Ломако, Є. С. Назимко, Є. О. Письменський. Деяка частина цих досліджень стосується розгляду звільнення від

відбування покарання з випробуванням як кримінально-правого інституту, що передбачений розділом XII Загальної частини КК України.

Питання взаємодії органів та установ ДКВС України з державними і публічними інституціями у сфері виконання кримінальних покарань досліджували Р. В. Алієв, Є. Ю. Бараш, О. І. Богатирьова, І. Г. Богатирьов, А. О. Галай, О. О. Гоманюк, С. К. Гречанюк, О. В. Гулак, Р. М. Гура, О. М. Звенигородський, С. В. Зливко, О. О. Книженко, О. Г. Колб, І. М. Микитась, Д. Г. Мулявка, А. Г. Нещадим, Є. Ю. Соболев, А. Х. Степанюк, О. В. Ткачова, С. І. Халимон, В. Д. Шкадюк, Д. В. Ягунов, І. С. Яковець, М. М. Яшин.

Найбільш детально взаємодію кримінально-виконавчої інспекції з органами поліції при здійсненні контролю за поведінкою осіб, звільнених від відбування покарання з випробуванням, аналізували О. І. Богатирьова, І. Г. Богатирьов, С. К. Гречанюк, О. М. Звенигородський, А. Г. Нещадим та С. І. Халимон.

Однак переважна більшість науковців обмежуються констатацією взаємодії кримінально-виконавчої інспекції з органами поліції з приводу надання інформації про притягнення засудженого, звільненого від відбування покарання з випробуванням до адміністративної та кримінальної відповідальності. У цьому плані слід відмітити пропозицію І. Г. Богатирьова та С. І. Халимона щодо приєднання кримінально-виконавчої служби України до єдиної автоматизованої інформаційної системи органів Національної поліції України для своєчасного отримання інформації про притягнення засудженого до адміністративної та кримінальної відповідальності.

Мета цієї публікації – вивчити напрацювання науковців стосовно приєднання кримінально-виконавчої інспекції до бази даних Національної поліції і сформулювати пропозиції щодо удосконалення процесу отримання інформації про засуджену особу впродовж іспитового строку.

Основний виклад. На думку Р. М. Гури, чільне місце в моделі взаємодії контролюючих органів має бути відведено інформаційному обміну. Щоб адекватно реагувати на зміни в поведінці засудженого, насамперед потрібно мати інформацію про ці зміни [4, с. 117].

З метою встановлення випадків порушення засудженою особою громадського порядку відповідно до п. 4.12 розділу 4 Інструкції працівник інспекції, що контролює її поведінку, один раз на три місяці направляє запити про те, чи притягувалася вона до адміністративної відповідальності до органів поліції. Відповідно до п. 4.13 розділу 4 цієї Інструкції працівник інспекції, що контролює поведінку засудженого, один раз на шість місяців направляє вимоги до відділів інформаційно-аналітичного забезпечення головних управлінь Національної поліції в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі з метою встановлення випадків учинення засудженими особами нових злочинів.

На думку І. Г. Богатирьова, С. І. Халимона, вказаний вище механізм перевірки засуджених на предмет притягнення їх до адміністративної чи кримінальної відповідальності через автоматизовані бази даних в органах поліції

досить складний і вимагає багато часу. Приміром, якщо середнє навантаження на одного інспектора в Україні становить 74 засуджених, то, як мінімум, інспектор повинен за рік направити 296 запитів до органів поліції для перевірки, чи не притягувалися засуджені особи до адміністративної відповідальності, і 148 запитів до підрозділів інформаційних технологій Національної поліції України. У зв'язку з цим вчені схиляються до думки, що зараз це дійсно є проблемою, що потребує негайного вирішення шляхом приєднання кримінально-виконавчої служби до єдиної автоматизованої інформаційної системи Національної поліції України. Додатковим аргументом на підтримку цієї позиції вважають те, що працівники інспекції постійно потребують даних про стан відбування покарання засудженими від різних суб'єктів кримінально-виконавчих правовідносин та своєчасне застосування відповідних заходів профілактично-виховного впливу і запобігання вчиненню нових злочинів [5, с. 118-119].

Така пропозиція, на наш погляд, є не зовсім обґрунтованою. По-перше, коло суб'єктів, які мають право доступу до інформаційних ресурсів (інформаційних підсистем) інтегрованої інформаційно-пошукової системи органів Національної поліції України, чітко визначено у п. 7.1 Положення про Інтегровану інформаційно-пошукову систему органів внутрішніх справ України від 12.10.2009 р. № 436 [6]. Наприклад, у територіальних відділеннях органів поліції правом доступу до інтегрованої пошукової системи володіють працівники сектору (відділу) інформаційно-аналітичного забезпечення, чергової частини, старші оперуповноважені сектору кримінальної поліції та деякі інші особи.

По-друге, розглядаючи питання надання доступу працівників кримінально-виконавчої інспекції до бази даних Національної поліції, необхідно звернути увагу на деякі організаційно-правові проблеми, що можуть виникнути і негативно вплинути на реалізацію співпраці між цими органами, зокрема можливість витоку інформації. Так, В. А. Журавель свого часу звернув увагу на питання, пов'язані з наданням доступу окремих підрозділів правоохоронних органів до єдиної інформаційної системи і бази даних у сфері протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом. Він зауважує, що значно розширюється коло осіб, які дізнаються про те, що стосовно конкретних суб'єктів, котрі займаються легалізацією доходів, одержаних злочинним шляхом, здійснюється дослідча перевірка, що в сучасних умовах, при достатньо високому рівні корумпованості окремих співробітників, неминуче призведе до витоку інформації і в кінцевому підсумку погіршить результативність запроваджених заходів [7, с. 181-182]. Така ситуація цілком можлива і у нашому випадку.

По-третє, говорити про доступ працівників інспекції до бази даних недоречно до тих пір, поки не буде визначено чіткий порядок долучення матеріалів перевірок на предмет притягнення до адміністративної і кримінальної відпо-

відальності до особових справ засуджених та періодичність проведення цих звірок з бази даних.

Обговорення результатів дослідження. З метою своєчасного отримання інформації про притягнення засудженої особи до адміністративної чи кримінальної відповідальності, залишаючи при цьому існуючий механізм отримання цієї інформації, пропонуємо внести зміни до порядку формування бази даних органів поліції та порядку отримання кримінально-виконавчою інспекцією інформації про притягнення до кримінальної і адміністративної відповідальності засудженого шляхом відображення впродовж усього часу існування бази даних органів поліції інформації про постановку, перебування, зняття засудженої особи з обліку інспекції. Слід покласти на правоохоронні органи обов'язок письмово інформувати відповідний підрозділ кримінально-виконавчої інспекції у триденний строк про затримання, складання адміністративного протоколу, внесення відомостей стосовно засудженого до Єдиного реєстру досудового розслідування, в якому той перебуває на обліку. Тобто інформація, яка розміщуватиметься у новій базі даних, буде ідентичною тій, що зараз заноситься до журналу обліку осіб, звільнених від відбування покарання з випробуванням, звільнених від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років, і надалі має відображатися у вимозі на засудженого. Формування та коригування бази даних повинно здійснюватися на підставі сповіщення про засудженого, яке направляє інспекція до органів поліції.

Створення цієї бази дасть змогу співробітникам інспекції та працівникам правоохоронних органів швидко дізнатися про перебування (чи зняття) особи на обліку в будь-якій кримінально-виконавчій інспекції, не витрачаючи часу на направлення запиту і отримання на нього відповіді, дозволить приймати оперативно у межах своїх повноважень відповідне рішення. Отримання кримінально-виконавчою інспекцією у триденний строк інформації про затримання, складання адміністративного протоколу чи внесення відомостей до Єдиного реєстру досудового розслідування стосовно засудженого, який перебуває у неї на обліку, позбавить працівників інспекції необхідності мати доступ до бази даних органів поліції, а також сприятиме своєчасному застосуванню відповідних заходів реагування на протиправну поведінку засудженого.

Висновок. Таким чином, для отримання повної, достовірної і своєчасної інформації про притягнення засудженої особи протягом іспитового строку до адміністративної та кримінальної відповідальності немає сенсу приєднуватися до єдиної автоматизованої інформаційної системи Національної поліції України. Доцільніше внести зміни до існуючого порядку формування цієї системи, а також зобов'язати правоохоронні органи у триденний строк інформувати кримінально-виконавчу інспекцію про затримання, складання адміністративного протоколу, внесення до Єдиного реєстру досудового розслідування відомостей про засуджену особу, яка перебуває у неї на обліку.

Список літератури:

1. Кримінально-виконавчий кодекс [Електронний ресурс] : Закон України від 11 липня 2003 р. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1129-15/page6>.
2. Інструкція про порядок виконання покарань, не пов'язаних з позбавленням волі, та здійснення контролю щодо осіб, засуджених до таких покарань [Електронний ресурс] : Наказ Державного департаменту України з питань виконання покарань, Міністерства внутрішніх справ України від 19.12.2003 р. № 270/1560 – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0016-04>.
3. Про Національну поліцію [Електронний ресурс] : Закон України від 02.07.2015 р. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.
4. Гура Р. М. Виконання покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю : монографія / Р. М. Гура. – Харків : Вид. СПД ФО Вапнярчук Н. М., 2005. – 144 с.
5. Богатирьов І. Г. Кримінально-виконавча інспекція як суб'єкт запобігання злочинам : монографія / І. Г. Богатирьов, С. І. Халимон. – Харків : Харьков юрид., 2009. – 320 с.
6. Положення про Інтегровану інформаційно-пошукову систему органів внутрішніх справ України [Електронний ресурс] : Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 12.10.2009 р. № 436. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1256-09>
7. Журавель В. А. Взаємодія правоохоронних та інших органів у протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом/ В. А. Журавель // Відповідальність за злочини у сфері господарської діяльності : наук.-практ. конф. 5-6 жовт. 2005 р. – Харків : Кроссруд, 2006. – С. 179–182.

References

1. Kryminal'no-vykonavchyy kodeks: Zakon Ukrainy vid 11 lypnia 2003 r. [Penal code: Law of Ukraine of July 11, 2003]. zakon0.rada.gov.ua. Retrieved from: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1129-15/page6> [in Ukrainian].
2. Instruksiiia pro poriadok vykonannia pokaran', ne pov'iazanykh z pozbavleniam voli, ta zdzijsnennia kontroliu schodo osib, zasudzhenykh do takykh pokaran': nakaz Derzhavnoho departamentu Ukrainy z pytan' vykonannia pokaran', Ministerstva vnutrishnikh sprav Ukrainy vid 19.12.2003 № 270/1560 [The instruction about the order of execution of the punishments not connected with deprivation of liberty and control on persons sentenced to such punishments : the order of the State Department of Ukraine for execution of punishment, Ministry of internal Affairs of Ukraine 19.12.2003 № 270/1560]. zakon2.rada.gov.ua. Retrieved from: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0016-04> [in Ukrainian].
3. Pro Natsional'nu politsiiu: Zakon Ukrainy vid 02.07.2015 [About National police: Law of Ukraine from 02.07.2015]. zakon2.rada.gov.ua. Retrieved from: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/580-19> [in Ukrainian].
4. Hura, R.M. (2005). *Vykonannia pokarannia u vydi pozbavlennia prava obijmaty pevni posady abo zajmatsia pevnoiu diial'nistiu* [The execution of punishment deprivation of the right to occupy certain positions or engage in certain activities] Kharkiv: Vyd. SPD FO Vapniarchuk N.M. [in Ukrainian].
5. Bohatyrov, I.H. & Khalymon, S.I. (2009). *Kryminal'no-vykonavcha inspektsiia iak sub'iekt zapobihannia zlochynam* [Criminal Executive inspection as the subject of crime prevention]: Kharkiv: Kharkov yuryd. [in Ukrainian].
6. Polozhennia pro Intehrovanu informatsijno-poshukovu systemu orhaniv vnutrishnikh sprav Ukrainy : nakaz Ministerstva vnutrishnikh sprav Ukrainy vid 12.10.2009 № 436 [The regulations on the Integrated information retrieval system of the bodies of internal Affairs of Ukraine: order of the Ministry of internal Affairs of Ukraine dated 12.10.2009 № 436]. zakon5.rada.gov.ua. Retrieved from: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1256-09> [in Ukrainian].
7. Zhuravel', V.A. (2006). *Vzaiemodiia pravookhoronnykh ta inshykh orhaniv u protydii lehalizatsii (vidmyvanniu) dokhodiv, oderzhanykh zlochynnym shliakhom* [The interaction between

law enforcement and other authorities in combating the legalization (laundering) of incomes obtained in a criminal way] Liability for crimes in the sphere of economic activity '06: *Nauk.-prakt. konf. 5-6 zhovt. 2005 r.* – the Scientific-practical Conference (pp. 179–182). Kharkiv: Krossroud.

Chabanenko T. V., Researcher of the Department of Criminology and Criminal Executive Law, Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine, Kharkiv.

e-mail: taniazakon@ukr.net ; ORCID 0000-0001-5971-3273

Cooperation of criminal and executive inspection in case of control with police authorities when receiving information about bringing of the convicted to administrative and criminal responsibility

The article is devoted to consideration of ways to improve the cooperation of criminal executive inspection with the police regarding the provision of information about administrative and criminal responsibility as to the convicted, released on probation during the period of the probationary period. The author suggests to make changes to the existing order of formation of the police database and the order of obtaining information by criminal and executive inspection about the convicted by means of reflection in the existing police database of information on setting, stay, removals of the convicted and informing by law-enforcement authorities on detention, compilations of the administrative report, entering of data into Pre-Judicial Investigation Unified Register concerning the convicted person who is registered in the relevant criminal and executive inspection.

Keywords: criminal executive inspection; control; person released from probation; cooperation; police; automated information data system; information.

Надійшла до редколегії 10.10.2016 р.